

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.df.remissor@regeringskansliet.se

Yttrande om remissen om Öppna data-utredningens huvudbetänkande innovation genom information, SOU 2020:55

Sammanfattning

Skogsstyrelsen välkomnar förslaget och ser det som en bra och nödvändig förändring att klargöra regelverken kring öppna data och även underlätta införandet av avgiftsfria data. Lagen är väl utformad och tillräckligt styrande utan att bli hindrande. Det är viktigt att data blir avgiftsfria, att myndigheter får stöd i frågan om datautlämnande och att finansieringsfrågan löses så att dataproduktionen hos avgiftsfinansierade myndigheter inte hämmas. Förslaget är positivt för att nå de skogspolitiska målen och en hållbar utveckling.

Övergripande

Politiken anger att skogsbruket ska bedrivas med frihet under eget ansvar. God datatillgång är väsentlig för verksamhetens genomförande och myndighetsdata spelar en central roll.

Skogsstyrelsen har därför sedan länge distribuerat data öppet och utan avgifter via sina e-tjänster. Det är främst geodata för användning i planeringsunderlag av enskilda markägare, skogsentreprenörer och skogsföretag. Vi har också vidareförmedlat andra myndigheters öppna data för skogliga ändamål. Många tjänster har dock begränsats eftersom de skulle kräva avgiftsfinansierade data. Slutanvändaren, till exempel den enskilda skogsägaren eller skogsentreprenören, får genom den föreslagna förändringen ett bättre beslutsunderlag. Ett öppet och avgiftsfritt datautbyte har därför stor betydelse för skogspolitikens genomförande.

Skogsstyrelsen anser att avgiftsfrihet också är en angelägen förutsättning för att öka innovationstakten. Med stöd av Vinnova driver Skogsstyrelsen och Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, "Skogsdatalabbet" för att underlätta innovation på skogliga data. Verksamheten skulle kunna drivas effektivare om alla offentliga datamängder skulle vara öppna och avgiftsfria.

Skogsstyrelsen noterar att lagen inte bara stärker innovation och utveckling, utan också medför positiva effekter på transparens och insyn i den offentliga

förvaltningen. Som sideeffekt ges troligen också mindre företag mer rättvisa konkurrensvillkor, särskilt små företag som verkar över stora arealer.

Noteringar

10.5.1. Skogsstyrelsen noterar att frågan om öppen programkod inte beskrivs särskilt. Vi håller med utredningen om att programvaror inte ska omfattas av lagstiftningen generellt, men i vissa fall kan programkod som används vid databearbetning och vidareutnyttjande nära datakällan vara lik öppen data. Vidareutnyttjande av data, innovation och utveckling kan underlättas betydligt om dataprogram körs nära datakällan och öppen programkod används. Vi tror därför att det kan vara bra att i ett senare skede också utreda frågan om öppen programkod.

Vi noterar att det i avsnitt 4.6.2 och 17.3 görs hänvisningar till äldre föreskrifter från MSB som har ersatts under 2020.

8.4 Skogsstyrelsen noterar att det inte krävs att den som begär ett tillhandahållande, tydliggör att tillhandahållandet begärs med stöd av den nya lagen. Detta kan komplicera myndighetens bedömning och hantering då det inte framgår om begäran avser information för vidareutnyttjande eller information som utgör allmän handling. Visserligen anger utredningen ett antal exempel på hur myndigheten kan hantera frågor som inte direkt låter sig identifieras som det ena eller andra men komplexiteten kvarstår i synnerhet som ett vidareutnyttjande delvis medför en helt annan (och för myndigheterna ovan) hantering. Utredningen fastslår på flera ställen dessutom att den nya lagen även ska omfatta information som lämnas ut med stöd av TF. Skogsstyrelsen har ingen lösning, men ser att det kommer att behövas vidare vägledning i frågan.

Avsnitt 10.5.12, 17.6.1, 17.6.3. nämner ”lämplighet” och att varje myndighet ska bedöma lämpligheten i att tillgängliggöra personuppgifter. I lagförslaget kap 2 1§ så nämns ”... om det inte är olämpligt ...”

För att underlätta tolkningen föreslår vi att det görs hänvisningar till dataskyddsförordningen i berörda stycken. Lagförslaget kan då uttryckas: ”...om det inte är oförenligt med reglerna i dataskyddsförordningen”

14.3.4 Rätten att ta ut avgifter – Utredningen menar att endast principerna för avgifter bör ingå i den nya lagen och att avgiftsnivåerna fastställs i annan författning. Skogsstyrelsen noterar att principerna för avgiftsuttag kan orsaka problem i de fall marginalkostnader av engångskaraktär för visst datauttag tas ut. Det kan då bli så att den första som begär information för vidareutnyttjande får stå för avgifterna men de som eventuellt kommer efter slipper avgifter.

15. 4 Licenser. Skogsstyrelsen tillämpar i dag CC-BY som villkor för användning. Detta för att underlätta kvalitetssäkring och kvalitetskontroll hos slutanvändare. I många fall är de data som Skogsstyrelsen tillhandahåller inte allmänt och entydigt definierade och en slutanvändare kan behöva söka sig

tillbaka till källan för att bedöma hur informationen kan användas. Skogsstyrelsen ser därför helst att lagen ger myndigheter utrymme att använda CC-BY.

18. Finansiella konsekvenser. Skogsstyrelsen ser i dag inte några märkbart ökade kostnader av förslaget för egen del. Å andra sidan medför avgiftsfrihet inte heller några större kostnadssänkningar. Vi ser därför begränsade möjligheter till omfördelning av kostnader inom staten.

Finansieringsalternativen i övrigt har Skogsstyrelsen svårt att bedöma. Det är dock viktigt att intäktsbortfallet inte går ut över produktionskapacitet, utvecklingstakt eller kvalitet hos data från avgiftsfinansierade myndigheter

Det saknas resonemang i utredningen hur tillgången till öppna data förhåller sig till den gallring av allmänna handlingar som myndigheterna har att ta ställning till. Till exempel är dynamiska data inte sällan föremål för gallring, dvs i och med att den nya uppgiften tillförs, gallras samtidigt den tidigare. Detta som en följd av kraven på myndigheterna att fortlöpande pröva förutsättningarna för gallring. För att den nya lagen ska fylla sitt syfte borde det övervägas om t. ex. ett införande av ytterligare ett bevarandebestånd i Arkivlagens 3 § kan bidra till de övergripande mål som anges i direktivet.

Skogsstyrelsen noterar att det kan finnas ett behov av kompetensutveckling hos registraturen hos landets myndigheter. En riktad information till denna grupp bör övervägas.

I detta ärende har generaldirektör Herman Sundqvist beslutat och verksamhetsutvecklare Patrik André varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Göran Rune, processförvaltare Agneta Jonsson, verksarkivarie Gunilla Strömberg och informationssäkerhetssamordnare Mats Peterson deltagit.

Herman Sundqvist
Generaldirektör

Patrik André
Föredragande

Kopia till
Ulf Bergqvist
Tove Thomasson
Maria Thellman